

התוכנית להעצמת המורשת הלאומית

קול קורא להגשת בקשות להיכלל בתכנית העצמת תשתיות המורשת הלאומית

התוכנית להעצמת המורשת הלאומית במשרד ראש הממשלה מזמינה גופים אשר בבעלותם, בניהולם או באחזקתם (להלן: "הפונים") אתרים הראויים להיחשב נכסי מורשת לאומית (להלן "הנכס") ואשר נדרשים לשדרוג, פיתוח והעצמה, להציע תוכניות להשקעה ממשלתית בנכסים אלו במסגרת תוכנית העצמת תשתיות המורשת הלאומית.

א. כללי:

1. ביום 21.2.10 התקבלה החלטת ממשלה מס' 1412 בעניין העצמת תשתיות המורשת הלאומית, אשר קבעה מתווה פעולה לשיקום ולהעצמת תשתיות המורשת הלאומית, באמצעות השקעה ממשלתית בשיקום ושימור כ-150 נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים, המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית (להלן: "תוכנית מורשת" או "התוכנית"). ההחלטה התבססה על מתווה פעולה ראשוני בלבד המהווה רשימת המלצות לוועדת היגוי בינמשרדית (להלן: "ועדת ההיגוי") אשר מאשרת כל פעולה לגופו של עניין.
2. מטרותיה של תוכנית המורשת: להוביל תוכניות לחשיפה, לשימור, לשחזור, לחידוש ולפיתוח נכסי מורשת לאומית מוחשיים ובלתי מוחשיים; אצירת תכנים בעלי חשיבות היסטורית לאומית והנגשתם לציבור, לרבות באמצעות המרתם לפורמט דיגיטלי; שמירת המגוון הביולוגי, החי והצומח של ארץ ישראל; עידוד מעורבות גופים ורשויות העוסקים בנכסי מורשת; הכשרת אנשי מקצוע בתחומי העצמת מורשת; הטמעת תכני מורשת לאומית במערכת החינוך וההשכלה הגבוהה וכן בקרב חיילי צבא ההגנה לישראל; וכן פעולות נוספות הנדרשות להעצמת תכני המורשת הלאומית בשיח הציבורי במדינת ישראל.
3. על מנת לסייע לוועדת ההיגוי בבחירת הנכסים שייכללו בתוכנית מורשת ובגיבושה של תוכנית העבודה, משרד ראש הממשלה (להלן: "המשרד") פועל לקידומה של תכנית אסטרטגית כוללת ורב שנתית (להלן: "התכנית האסטרטגית"). התכנית האסטרטגית תיכתב בשים לב בין היתר לרשימת הנכסים שבמתווה המקורי ותציע מסגרת רעיונית כללית שתעמוד מאחורי הפרויקטים שיכללו ויבוצעו בנכסי המורשת. התכנית האסטרטגית תגדיר היטב את היעדים ואת המטרות, תקצוב המיזמים השונים, ואת דרכי היישום והביצוע.
- לאור זאת, המשרד מעוניין לקבל מפונים מתאימים כאמור במסמך זה, מידע מפורט לגבי נכסים או אתרים המצויים בבעלותם, בניהולם או בהחזקתם ואשר עשויים להתאים להיכלל במסגרת התוכנית האסטרטגית ולהוות חלק מתוכנית המורשת
4. בחינת הנכסים תבוצע במסגרת התוכנית האסטרטגית, אשר תתייחס בין היתר לתבחינים המופיעים בנספח 1, אשר אושרו על ידי ועדת ההיגוי.

ב. תנאי סף - תכונותיו ומאפייניו של הנכס:

1. על הנכס המוצע לעמוד בתנאים הבאים במצטבר:
  - א. נכס המבטא ערך לאומי המייצג סיפור היסטורי לאומי וייחודי.
  - ב. הנכס נמצא בבעלותו או בניהולו או באחזקתו של הפונה.
  - ג. לנכס מוצעת פרוגרמה להשקעה בו.
  - ד. זמינות ביצוע הפרוגרמה בנכס גבוהה.

לחלופין-

2. נכס המבטא ערך לאומי ואשר נמצא בסכנת אבדון או כליה ויש לבצע בו פעולות הצלה.

ג. על הבקשה לכלול

1. הצהרה בדבר בעלות, ניהול או אחזקת הנכס לרבות צירוף מסמכים רלוונטיים לעניין זה.

התוכנית להעצמת המורשת הלאומית

2. נתונים מפורטים ומלאים אודות הנכס, הכוללים את המסמכים הבאים : תחקיר היסטורי, תכנים וממצאים, מצב פיסי קיים, מיקום וסביבה, מצב סטטוטורי, בעלויות, סביבה תיירותית, ניתוח תשתיות ונגישות לנכס.
3. עיקרי התכנים המוצעים : הגדרת יעדי הפרוגרמה, גיבוש מסרים עיקריים, אופי ומהות התצוגה, השימוש העתידי בנכס.
4. פרוגרמות שטחים ופונקציות : גבולות התכנית, נפח וחללי תצוגה, קליטה קהל ומסלול הביקור, הגדרת פעילויות נלוות לתצוגה. כל זאת במידה ורלוונטי לנכס המוצע.
5. מאפיינים תפעוליים : כוח אדם קיים ונדרש, מודל ארגוני לתפעול, תחזוקה ושיווק, תחזיות הוצאות התפעול.
6. נתונים לגבי לוח זמנים ריאלי הכולל את כל שלבי הפעילות בנכס המוצע.
7. אומדן תקציב נדרש לתכנון, ביצוע ותפעול ; מקורות למימון משלים.
8. כל מידע רלוונטי ופירוט נוסף אשר עשוי לסייע בבחינת הנכס המוצע, לרבות פרטי התקשרות עם הפונה (טלפון, כתובת, פקס ודואר אלקטרוני).
9. כל הערה והצעה רלבנטים בקשר עם הנכס המוצע או הנובע ממנו.
10. במידה ומדובר בנכס הנמצא בסכנת אבדון- יש לצרף את המסמכים הנדרשים בסעיפים 1,5,6,7, בלבד.
11. את המסמכים יש לצרף גם בפורמט דיגיטלי על דיסק שעליו רשום שם הנכס והתכנון המוצע בו.

ד. שונות

1. המשרד רשאי להשתמש במידע שיתקבל מהפונים ללא תמורה, לכל צורך בו יחפוץ לפי שיקול דעתו הבלעדי, לרבות כתיבת מפרט או מסמך דרישות, ולהעביר את המידע ליועציו ולכל אדם הזכאי לקבלו בהתאם לדין. ככל שהמידע שנמסר במסגרת ההגשה כולל מרכיבים שהם בגדר סוד מסחרי או מקצועי של הפונה, יצוין הדבר במפורש, תוך ציון החלק החסוי.
2. למען הסר ספק, מובהר ומודגש בזאת, כי בקשה זו נועדה לקבל מידע וזאת לצורך בדיקת היתכנות וכדאיות בלבד, והיא אינה מהווה הזמנה או הצעה להתקשרות חוזית כלשהי, או למתן תמיכה כלשהי, ואין היא בגדר מכרז או הליך מחייב אחר ואין היא יוצרת התקשרות או מערכת יחסים משפטית אחרת בין המשרד לבין מי מהפונים.
3. אין בבקשה זו כדי לחייב את המשרד בכל עניין שהוא, ובכלל זה אין בה לחייבו לבצע פרויקטים או מיזמים כלשהם או לבחור בנכסים כלשהם כנכסי מורשת הנכללים בתוכנית או לפרסם מכרז או לפנות אל מי מהמשתתפים בהצעה לביצוע מיזם או לתמיכה במיזם או כל חלק הימנו או להמשיך לפעול בהליך כלשהו. בהתאם, לא יקנו הפונים בהליך זה יתרון או העדפה כלשהי בעת גיבוש התוכנית האסטרטגית ו/או ביישומה ובעת קביעת הנכסים הנכללים בתוכנית, ואין בהגשת בקשות על ידם כדי ליצור מחויבות כלשהי של המשרד.
4. בהתאם, המשרד שומר לעצמו את הזכות שלא לבצע או לתמוך בכל נכס שהוא או כל חלק ממנו, או להתקשר עם חלק מהפונים או עם אף לא אחד מהם, או לקיים כל הליך אחר או נוסף לשם קביעת הנכסים הנכללים בתוכנית, והכל לפי שיקול דעתנו הבלעדי ולפונים לא תהיה כל טענה בקשר לכך.
5. למען הסר ספק, אין בהגשת בקשה במענה לקול קורא זה כדי ליצור מעמד או ציפייה כלשהם בקשר עם התוכנית או בכל עניין אחר.
6. מי מהפונים אשר יגיש בקשה ביחס לנכס שיימצא כמתאים להיכלל בתוכנית, יידרש לעמוד בכל התנאים שייקבעו לשם כך כתנאי להוצאת התוכנית אל הפועל.
7. המשרד לא יחייב ולא יישא בהוצאות כספיות הכרוכות באיסוף, הכנה והגשה של המידע המבוקש ובכל פעולה אחרת הקשורה למידע ולהליך זה, אשר יחולו על הפונה בלבד שבשום מקרה לא יהיה זכאי להחזר או פיצוי כספי בגין הוצאותיו כאמור.

התוכנית להעצמת המורשת הלאומית

8. המשרד שומר לעצמו את הזכות המלאה והבלעדית לערוך שינויים בבקשה זו ככל שיראה לנכון, לרבות שינויים בדרישות המפורטות ודחיית המועדים למסירת מידע וכן רשאי יהיה לקיים הליך או הליכים נוספים לאיסוף מידע, כפי שימצא לנכון.

9. המשרד אינו מתחייב לבחון את כל החומר שיוגש, או להודיע לפונים אילו פירות הניבה הבקשה, אם בכלל, או מה היו תוצאותיה בכל דרך.

10. את הבקשות יש להגיש לידי :

הגב' ורד פוטל-אנקרי
מרכזת ועדת המכרזים
משרד ראש הממשלה
רח' קפלן 3
ירושלים

על גבי המעטפה יכתב בבירור "בקשה להיכלל בתוכנית להעצמת תשתיות המורשת הלאומית".

11. לפרטים ובירורים באשר להגעת החומר ניתן לפנות למשרד בטלפון 02-6705504.

קול קורא תכנית העצמת תשתיות המורשת הלאומית - נספח 1:

תבחינים להכללת נכסי מורשת בתוכנית מורשת

נספח זה מפרט את התבחינים שנקבעו ואושרו על ידי ועדת ההיגוי וישמשו להכללתם של "נכסי מורשת" בתוכנית העצמת תשתיות מורשת לאומית ("תוכנית מורשת"), עליה הוחלט בהחלטת ממשלה מספר 1412 מיום 21 בפברואר 2010 ("החלטת הממשלה").

מטרת התבחינים היא להנחות אלו נכסי מורשת ראויים להיכלל בתוכנית המורשת וכן פעולות השיקום וההעצמה שיבוצעו בהם.

התבחינים עוסקים בנכסים בחמישה תחומים שונים: (1) אתרים ארכיאולוגיים; (2) אתרי מורשת ההתיישבות הבנויה (החל משנת 1870); (3) מוזיאונים ואתרי ביקור מוזיאליים; (4) ארכיונים; (5) אמנות פלסטית. הניקוד והבחירה של כל נכס תיעשה ביחס לשאר הנכסים באותו התחום. כך לדוגמא, ארכיון ידורג באופן יחסי לשאר הארכיונים בלבד, ולא מול מוזיאונים.

כלל התבחינים נועדו לשקף את עוצמת הנכס ברמה ההיסטורית והלאומית, נדירותו, ייצוגיות ואותנטיות של הנכס, את מצבו הפיסי של הנכס, ואת האספקטים הכלכליים הנוגעים ליכולת של המדינה להפוך את הנכס לנקודת ביקור ולמידה משמעותית.

התבחינים

א. הערך ההיסטורי והלאומי המיוחס לנכס

התוכנית להעצמת המורשת הלאומית

- **אתר ארכיאולוגי:** חשיבות ועוצמת הסיפור ההיסטורי. הערכה זו תתבסס, בין היתר, על הדמויות ההיסטוריות הקשורות באתר, הייחוד של האתר בתיאור תקופה או אירוע מסוים, האזכור של האתר במקורות הכתובים ואפשרות זיהויו עם אתר קדום הידוע מן המקורות.
  - **אתר מתקופת ההיסטוריה הציונית:** חשיבות ועוצמת הסיפור ההיסטורי. הערכה זו תתבסס, בין היתר, על הדמויות ההיסטוריות הקשורות באתר, הייחוד של האתר בתיאור תקופה או אירוע מסוים או הקשר של האתר לדמות מרכזית בתולדות הציונות, או היות האתר חלק משלים ממכלול אתרים המשלים למוצר מורשת כולל (אשכול אתרים).
  - **מוזיאון, ארכיון, אמנות פלסטית:** חשיבות התוכן המורשתי, ערכו ההיסטורי, החינוכי והאמנותי של נכס המורשת.
- ב. נדירות וייצוגיות של נכס המורשת -**
- נדירות -** הערכה זו תתבסס על מופע וממצאים נדירים ביחס למצאי הקיים בישראל לנכסים מסוגו, לרבות, נדירות ארכיטקטונית, נדירות פונקציונאלית ונדירות תרבותית.
- ייצוגיות -** הנכס או ממצאיו הינם "מייצגים", לרבות ייצוג תופעה, סגנון בנייה, שימוש שרווח באותה התקופה וכו'.
- ג. אותנטיות של נכס המורשת -** ההשקעה הנדרשת הינה לשיקום ולשימור ממצאים אותנטיים או שחזורם וביצוע פעולות התורמות להעצמת הסיפור של האתר.
- ד. רמת התכנון הביצוע והמימון בנכס -** בחינת אפשרויות התכנון, הביצוע, הפיתוח והמימון של הנכס, דרך הצגת הנכס והממצאים בו, יכולת מינוף הכסף הממשלתי ממקורות חוץ ממשלתיים ויכולת הניהול והתחזוקה של הנכס.
- ה. זחיפות פעולת השימור להצלחת הנכס -** הציון מהווה יחס הפוך למצב השימור של נכס המורשת ויחס ישר לצורך בהצלחת הנכס מפני הידרדרות, אובדן, הכחדה והעלמות ממצאים.
- **אתר ארכיאולוגי:** הערכה של מצב נכס המורשת, ובמיוחד רמת ההשתמרות של השרידים הרלוונטיים לתכנית, ואפשרות שרידותו והשתמרותו על פני זמן.
  - **אתר מתקופת הציונות, מוזיאון, ארכיון, אמנות פלסטית:** הערכה של מצב הנכס ותכולתו, קצב הבלאי, קצב ההרס והעלמות ממצאים ותכולה.
- ו. ההשקעה הנדרשת למימוש פוטנציאל נכס המורשת והגדלת החשיפה אליו -** קביעת יחס עלות-תועלת אשר יבוא לידי ביטוי בחישוב סכום השקעה הממשלתית מתוך כלל ההשקעה בנכס המורשת בהתחשב בתוספת לתרומה לביקוש, המתבטאת, בין השאר, במספר המבקרים המתווספים בשנה.
- ז. הנוכחות החזותית והאיכות האסתטית של הנכס על רקע סביבתו,** עד כמה הנכס מיוחד ובלוט, אופייני או סתמי מבחינה אדריכלית ביחס לסביבתו ולמבנים מסוגו ומתקופתו. עד כמה יתרום האתר לאסתטיקה הסביבתית.
- ח. האפשרות לחבר את נכס המורשת למקבץ אתרי מורשת:** תבחין זה נועד לעודד יצירת מסה קריטית של מוקדי משיכה לציבור המבקרים בחבל ארץ מסוים. בנוסף לרצון ליצור מסה קריטית של מקבצים של נכסי מורשת.
- ט. סמיכות לקהילה:** הציון מבטא את פוטנציאל הקשר של נכס המורשת עם הקהילה, ביחס לגודלה. ככל שקהילה גדולה יותר מזדהה עם הנכס, כך פוטנציאל המבקרים גדול יותר והקשר לקהילה מועצם. יש חשיבות בהיותו של נכס מורשת חלק מקונטקסט יומיומי של קהילה מסוימת ושל מערכת החינוך בקהילה זו. הקשר לקהילה יכול לבוא לידי ביטוי בצפייה בנכס המורשת, ביקור בו, מחקר אודותיו, טיפול ומעורבות בתכנונו, בשימורו, בהשמשתו ועוד. הניקוד בסעיף זה ייקבע בהתאם למיקומו הגיאוגרפי של הנכס וגודל הקהילה שבקרבה הוא שוכן.

התוכנית להעצמת המורשת הלאומית

י. עדיפות לפריפריה ולירושלים - העדפת נכסי מורשת בירושלים ובאזורי העדיפות הלאומית.
